

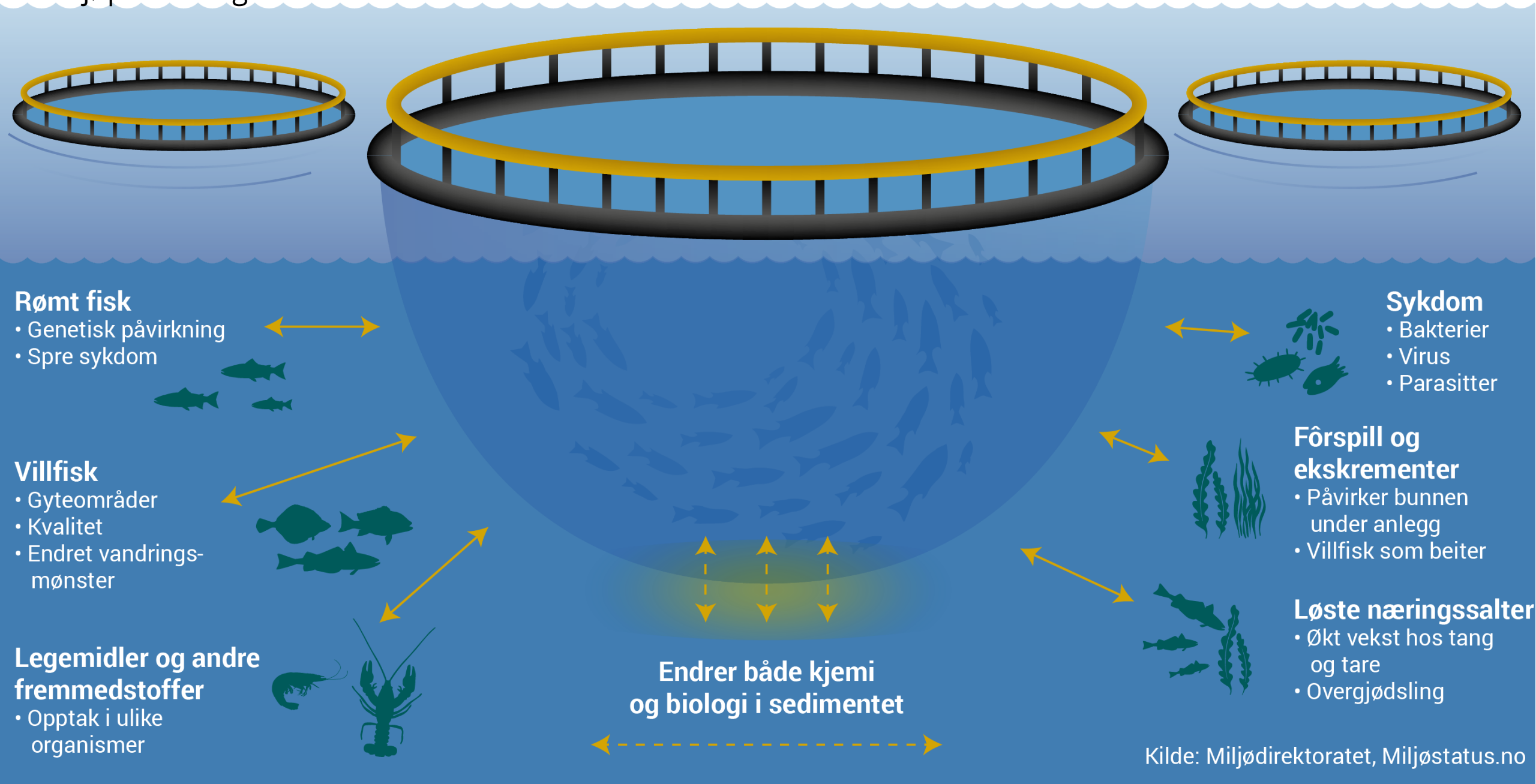
Forurensningsregelverk for akvakultur av fisk i sjø

5. juni 2024 Oppdrettsnæringens påvirkninger på vannmiljø

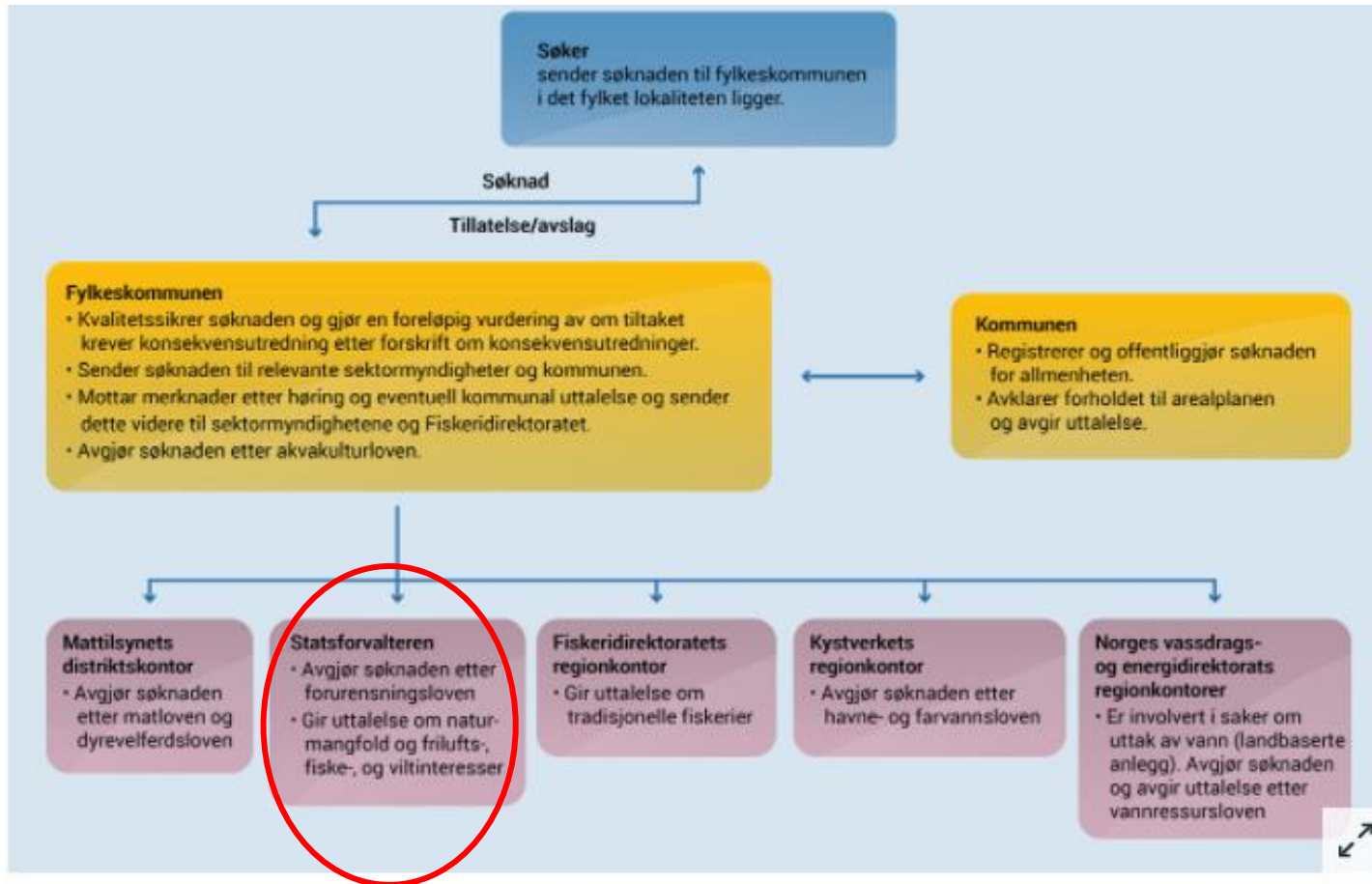
Inger Marie Haaland

Miljøpåvirkning i vann

Flere myndigheter regulerer akvakultur

Fylkeskommunen

Statsforvalteren

Mattilsynet

Fiskeridirektoratet

Kystverket

NVE

Regulering av akvakultur i Norge fra ulike myndigheter. | Figur: Miljødirektoratet/Melkeveien

Forurensningsloven

Akvakultur forbudt uten tillatelse jf.
[Forurensningsforbud § 7](#)

Akvakultur *kan* lovliggjøres i

- Forskrift
- Særskilt tillatelse

Statsforvalteren er myndighet

[Forurensning § 6](#)

- tilførsel av fast stoff/ væske/gass til luft/ vann/ grunn,
- støy, lys, påvirkning av temperatur

Som er eller kan føre til skade eller ulempe for miljøet

NORGES LOVER
1687-2006

Forurensning § 6

- tilførsel av fast stoff/ væske/gass til luft/ vann/ grunn,
- støy, lys, påvirkning av temperatur

Som er eller kan føre til skade eller ulempe for miljøet

Kan vi tillate forurensende virksomhet?

- vurdering av de **forurensningsmessige** ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre (§ 11)
- Prinsippene i **naturmangfoldloven** §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved avgjørelsen.
- Vurdere om krav i **vannforskriften** er til hinder for at virksomhet kan tillates.

Hva ser vi på

- Virksomheten
 - produksjon, innsatsstoffer, type utslipp og mengde, utslippspunkt, prosess, renseanlegg for utslipp, støy, avfall...
- Resipienten
 - forekomst av naturtyper/ arter, sårbarhet, topografi, strøm, spredningsmodeller, støyberegninger, verneområder, tilstand i vannforekomsten, samlet belastning...

Nytt forurensningsregelverk for akvakultur

- Vedtatt februar 2024
- Akvakultur lovliggjøres i forskrift (hovedregel)
- Standardiserte og oppdaterte krav til oppfølging av forurensning
- Ingen endring i myndighetsansvar

[Nytt forurensningsregelverk for havbruk - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
[Havbruk får nytt forurensningsregelverk - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no)
[Forurensningsregelverk for havbruk \(fiskeridir.no\)](https://www.fiskeridir.no)

Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)

Del 7. Krav til forebygging av forurensning fra visse virksomheter eller utslippskilder

Kapittel 34. Akvakultur av fisk

Fastsatt med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 9, § 18, § 49, § 51 og § 81, jf. delegeringsvedtak 8. juli 1983 nr. 1245.

0 Tilføyd ved forskrift 2 feb 2024 nr. 170.

§ 34-1. Virkeområde

Dette kapitlet gjelder akvakultur av fisk i sjø ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene.

Dette kapitlet gjelder likevel ikke akvakultur i produksjonsheter som er avhengig av vanninntak og avløp.

Dette kapitlet gjelder heller ikke fangstbasert akvakultur, drift av restitusjons- og mellomlagringsmerder for levendelagring av villfanget fisk og oppbevaring av matfisk i slaktermerder ved slakteri.

0 Tilføyd ved forskrift 2 feb 2024 nr. 170.

§ 34-2. Virksomhet som må ha særskilt tillatelse etter forurensningsloven

Det er tillatt å drive akvakultur uten særskilt tillatelse etter [forurensningsloven § 11](#) dersom lokaliteten er klarert for virksomheten i henhold til forskrifter fastsatt i medhold av [akvakulturloven](#).

Statsforvalteren kan likevel bestemme at akvakultur er ulovlig uten særskilt tillatelse etter [forurensningsloven § 11](#) dersom

a. lokaliteten befinner seg i en vannforekomst der den økologiske eller kjemiske tilstanden er klassifisert som dårligere enn god i henhold til forskrift 15. desember 2006 nr. 1446 om rammer for vannforvaltningen

b. det er grunn til å tro at arter eller bestander som er truet eller marine naturtyper som er truet eller viktige kan bli negativt påvirket av forurensning fra virksomheten

c. det er grunn til å tro at utslipp fra virksomheten vil bidra til at resipientens tålegrense overskrides, eller

d. andre særlige forhold tilsier det.

0 Tilføyd ved forskrift 2 feb 2024 nr. 170.

§ 34-3. Krav opplysninger og undersøkelser

Dersom søknaden om klarering av lokalitet i henhold til forskrifter fastsatt i medhold av [akvakulturloven](#) ikke inneholder tilstrekkelige opplysninger kan statsforvalteren, etter samråd med fylkeskommunen og Fiskeridirektoratet, kreve ytterligere opplysninger eller undersøkelser.

0 Tilføyd ved forskrift 2 feb 2024 nr. 170.

Endringer i 6 forskrifter:

1. forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret	Krav til søknad
2. forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret	
3. (forskrift om fangstbasert akvakultur)	
4. forskrift om begrensning av forurensning	Søknadsbehandling etter forurensningsloven
5. forskrift om samordning og tidsfrister i behandling av akvakultursøknader	Frister for statsforvalterens søknadsbehandling
6. forskrift om drift av akvakulturanlegg	Standardiserte krav til drift for anlegg som ikke krever egen tillatelse etter forurensningsloven.

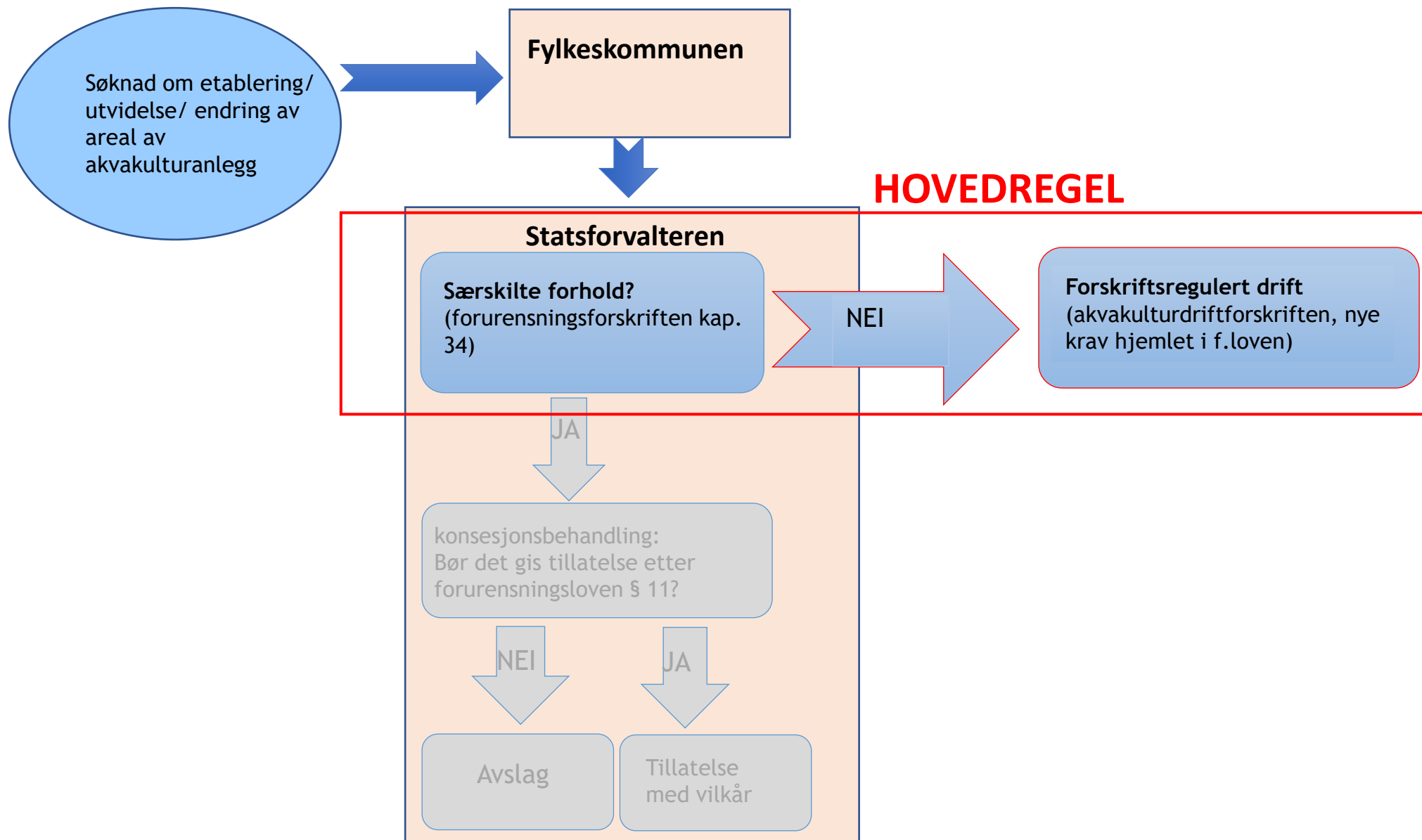

Hva er omfattet

- Åpne merdanlegg i sjø med fisk
 - ikke: lukket/semilukket, til havs, fangstbasert, landbasert, andre arter enn fisk, slaktemerder, oppbevaring i restitusjons- og mellomagringsmerder
- 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen (virkeområdet pbl)
- i sjø (ikke sjøvann)

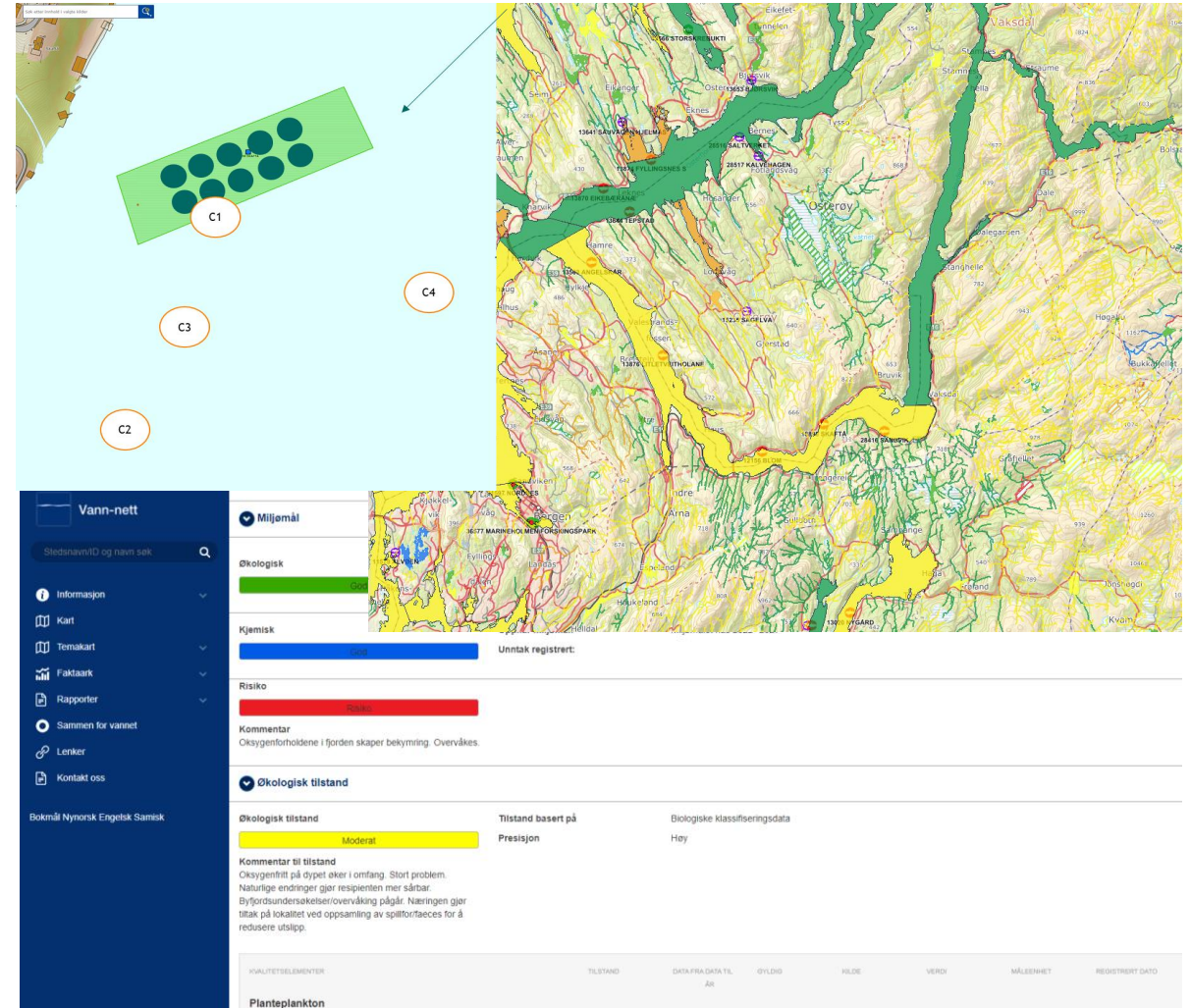

Nytt forurensningsregelverk for akvakultur

Kobling til vannforskriften

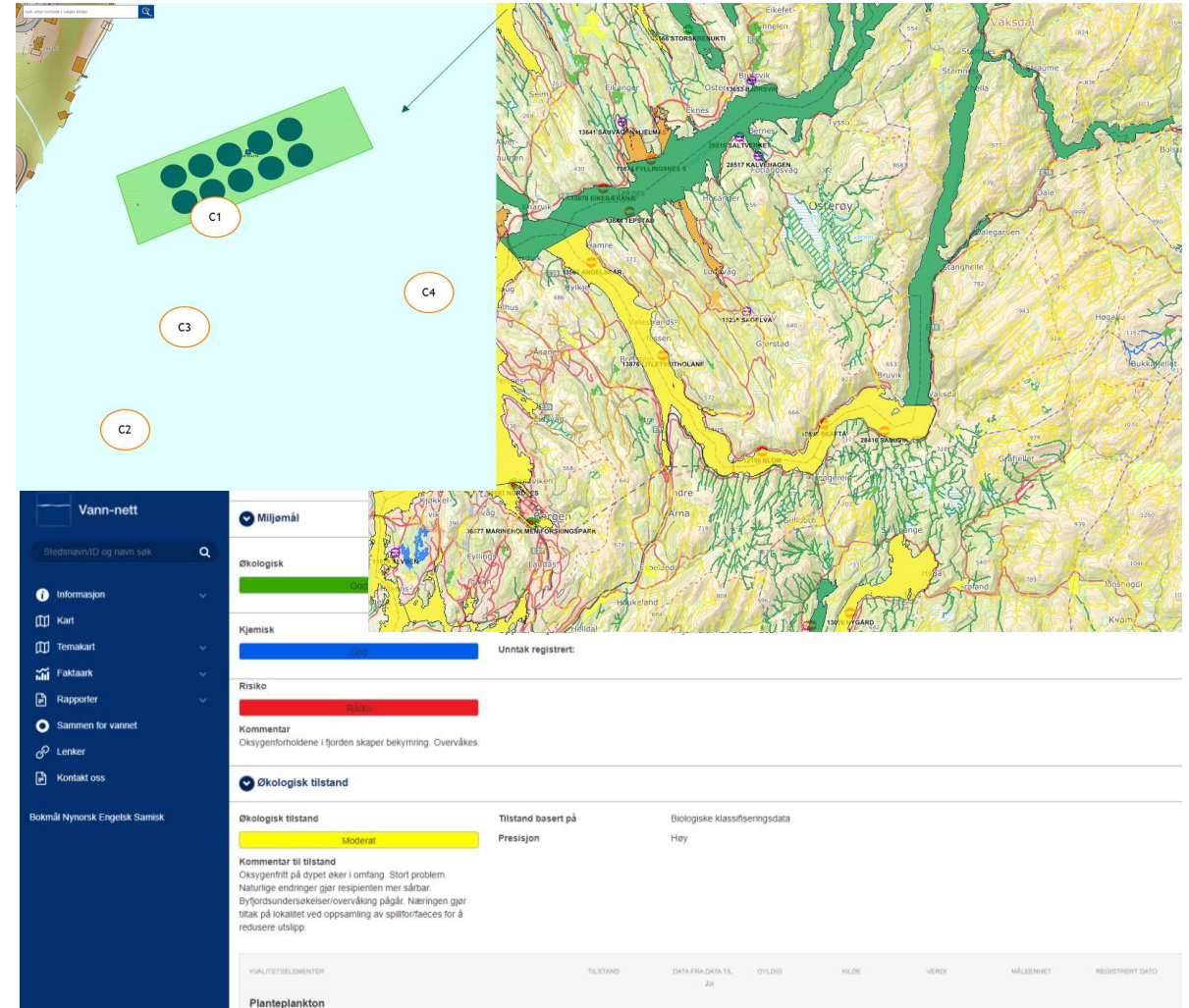
- Hensikten med nytt regelverk er standardisering og effektivisering
- Regulering av forurensning fra tillatt akvakulturvirksomhet på en lokalitet

Kobling til vannforskriften

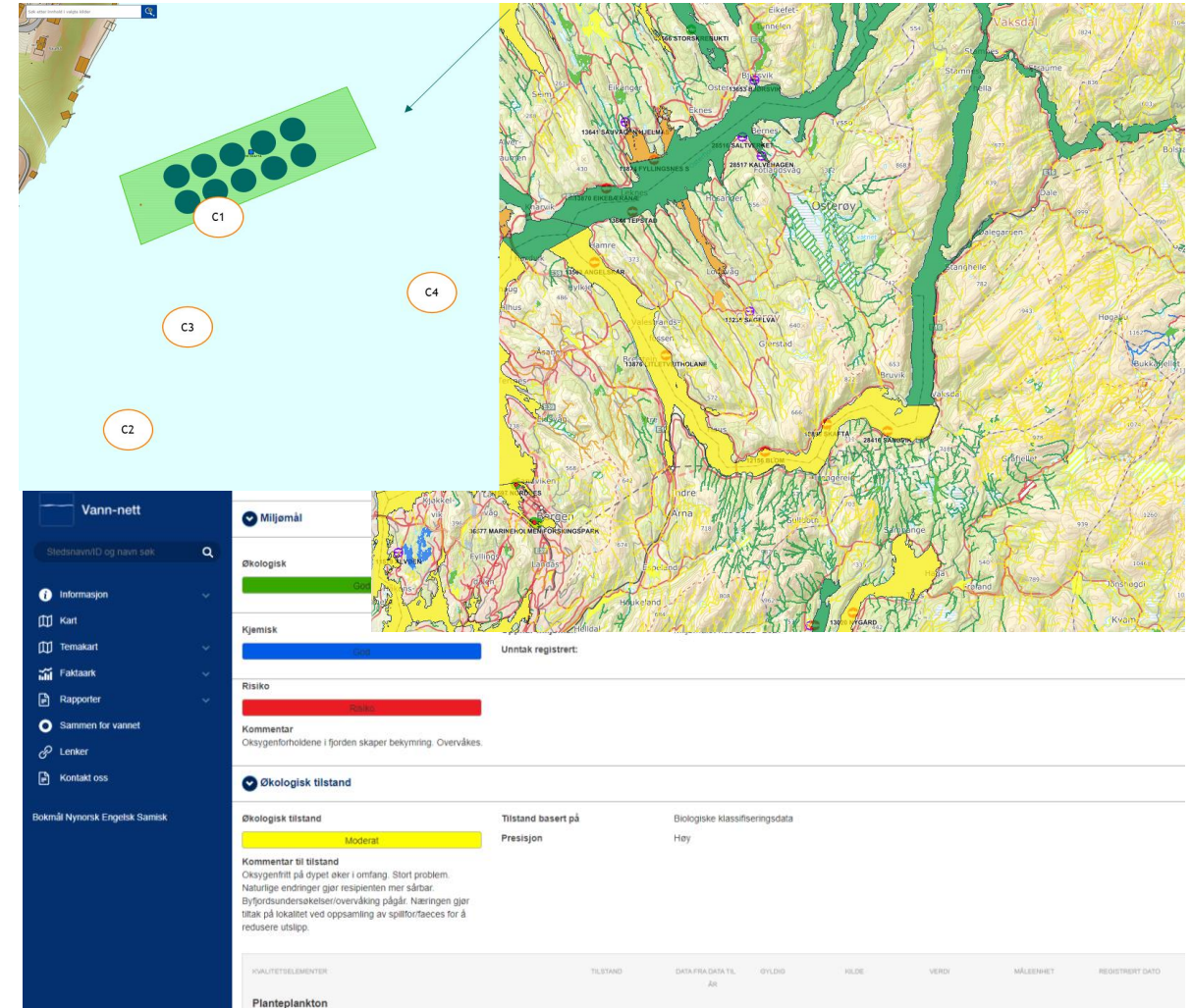
- Mer kunnskap og datafangst
 - Flere undersøkelser i søknad og drift
- Tettere oppfølging under drift
- Tiltaksplikt knyttet til resultat av miljøundersøkelser

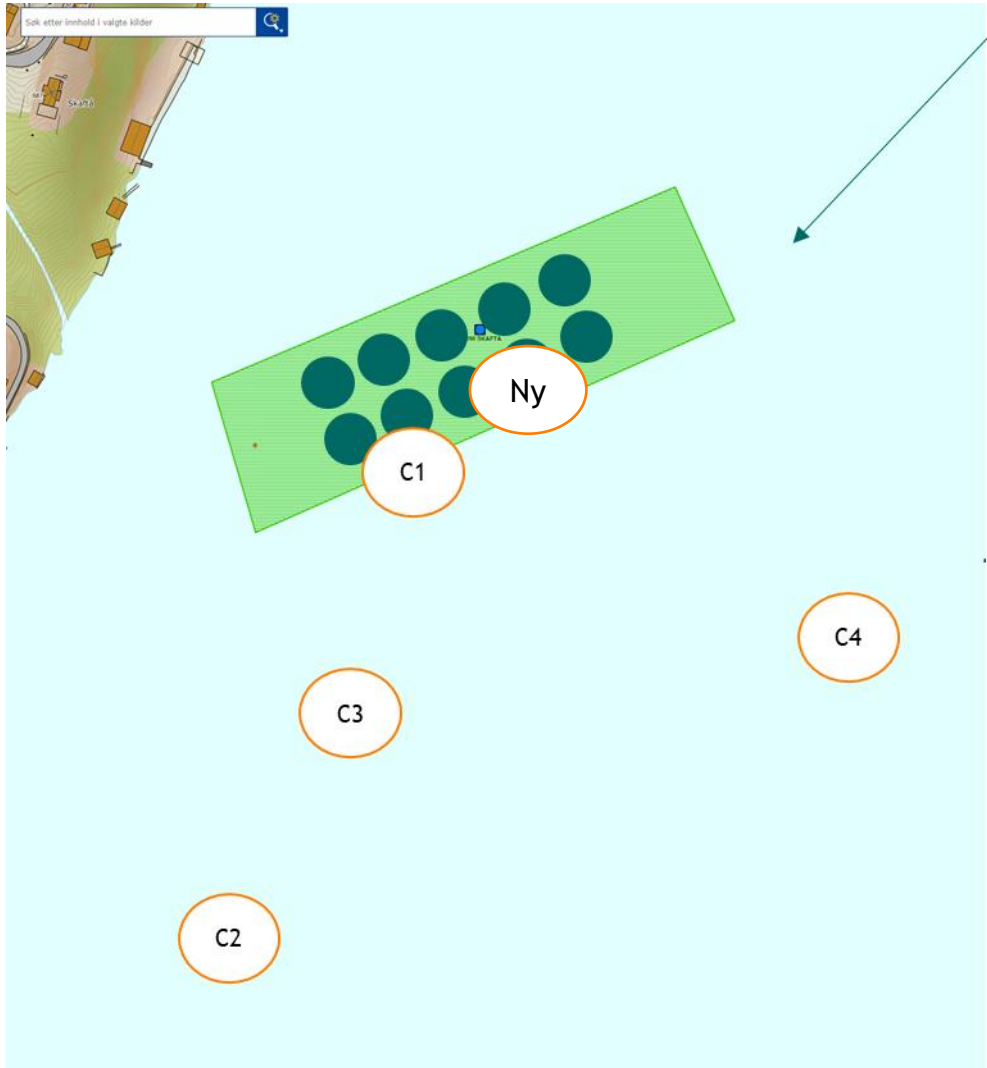
Kobling til vannforskriften

- Akvakultur skal ikke forurense utenfor sin lokalitet (overgangssone)
- Miljøundersøkelser rapporteres i vannmiljø
- Ytre prøvestasjon (C2) inngår normalt i klassifiseringen av vannforekomst i Vann-nett

Oppfølging av forurensning under drift

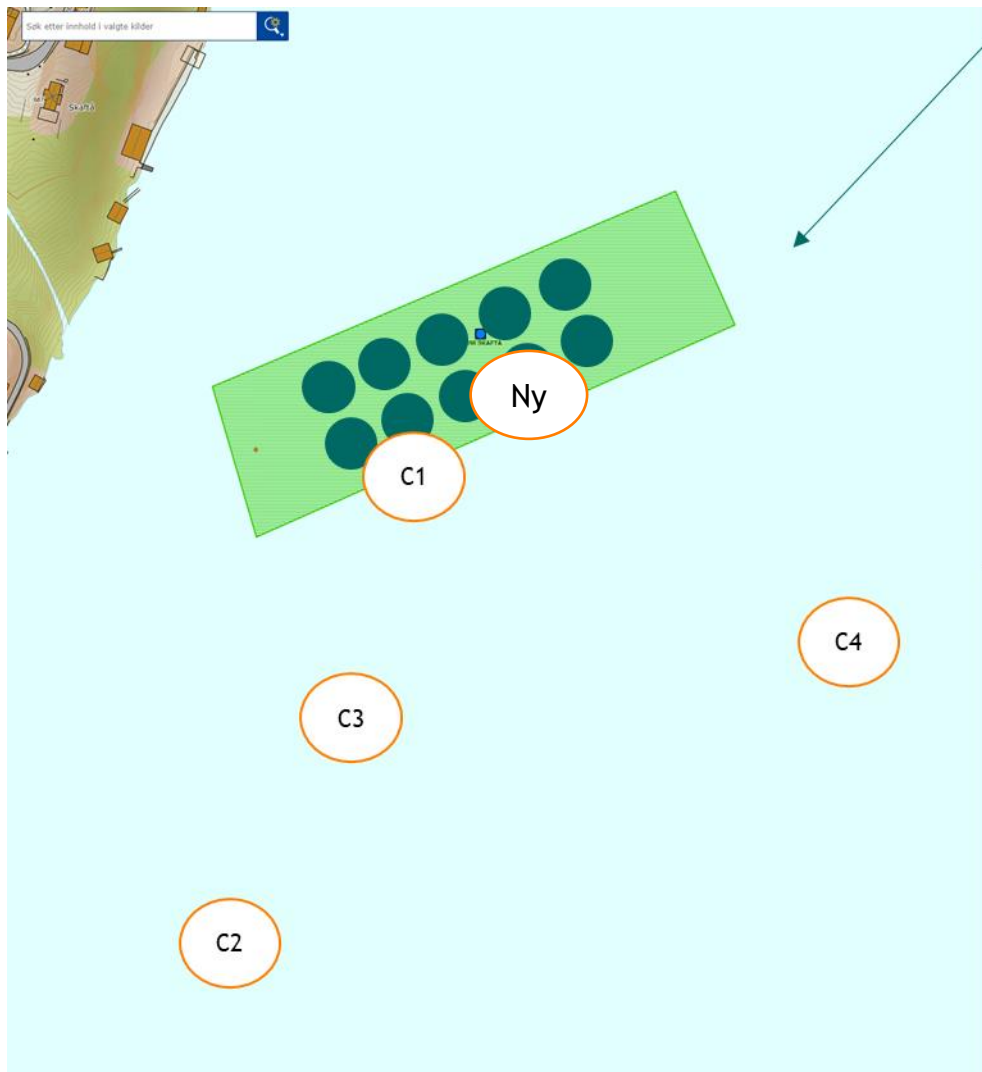
B og C-undersøkelser NS9410:2016

- Bløtbunnsundersøkelse av organisk påvirkning

Nye undersøkelser

- Miljøfarlige stoffer i sediment
 - Prioriterte stoffer (Cd, Hg, HCB, PBDE)
 - EU-utvalgt stoff (DDT)
 - Vannregionspesifikt stoff (Cu, Zn, PCB7, diflu- og teflubenzuron)
 - Bruker grenseverdier for sediment
- Hydrografimåling iht klassifiseringsveileder (hvis risiko)
- Strandsonedefaring – makroalgeundersøkelse ved risiko

Oppfølging av forurensning under drift

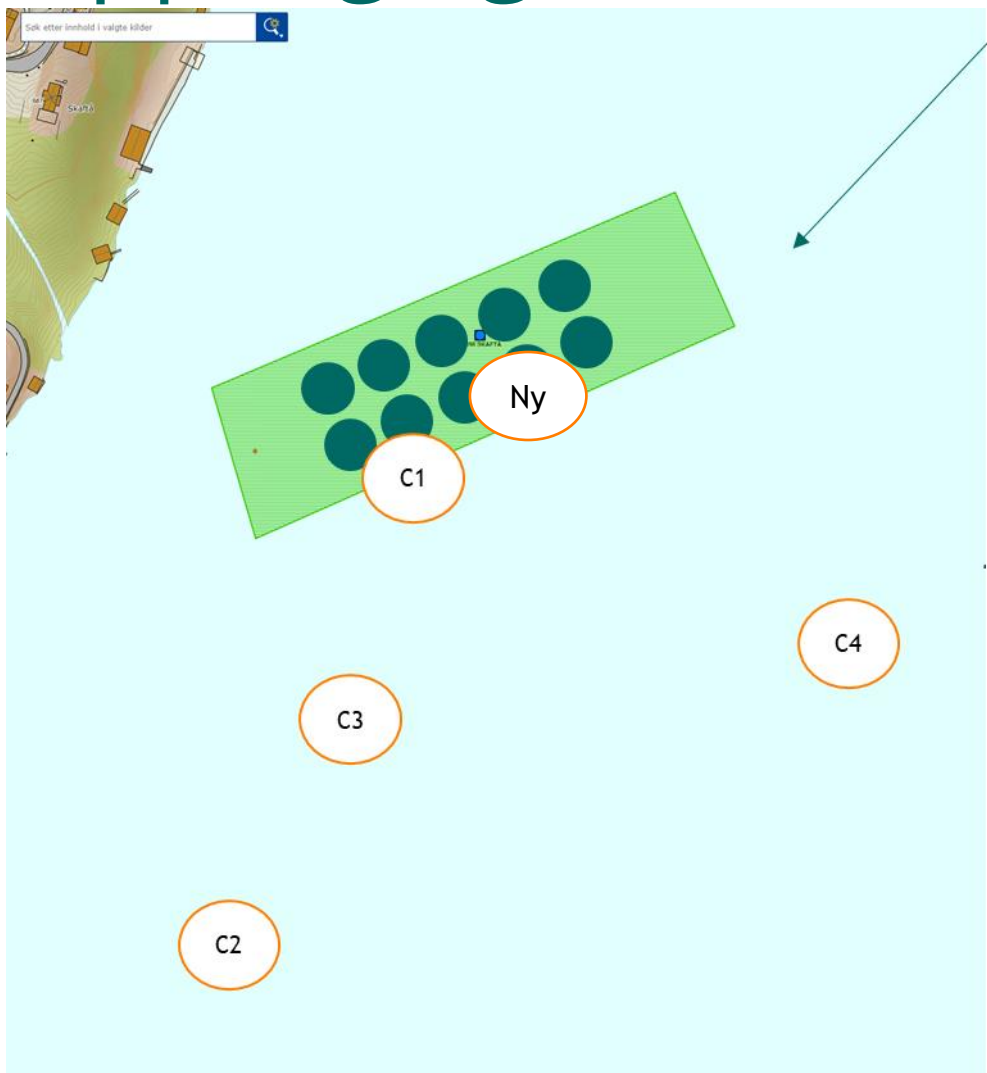
Overvåkning av miljøfarlige stoffer:

- C2 skal minimum ha tilstandsklasse II (EQS)
- Cx skal minimum ha tilstandsklasse III (EQS)

Ved overskridelser i sediment

- Plan for ytterligere undersøkelser (utbredelse, kilde)
 - Veileder M409 2015 risikovurdering forurenset sediment
 - Klassifiseringsveileder

Oppfølging av forurensning under drift

Tiltaksplikt

- C-undersøkelse viser redusert miljøtilstand i overgangssonen
- Undersøkelse av miljøfarlige stoffer gir grunn til å tro at
 - a) Vannforekomsten ikke når miljømål
 - b) Gravende bunndyr ikke kan eksistere i anleggssone eller resipienten for øvrig pga forurensning fra akvaanlegget.
- Strandsonebefaring viser synlig påvirket strandsone

Oppfølging av forurensning under drift

Virksomhetene har tiltaksplikt knyttet til resultater av miljøovervåkingen

Statsforvalteren kan pålegge tiltak:

- for å bedre miljøtilstanden dersom det er grunn til å tro at vannforekomsten ikke vil nå **miljømål fastsatt i medhold av vannforskriften** og utslipp fra akvakulturanlegget bidrar til dette.
- dersom det er grunn til å tro at **resipientens tålegrense vil overskrides** eller at det vil **oppstå skade** på arter eller bestander som er truet eller naturtyper som er truet eller viktige.
- dersom ett av **vilkårene for omgjøring** i forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1 til 3 er oppfylt eller det foreligger **grov eller gjentatt overtredelse** av bestemmelser nevnt i § 67 fjerde ledd.
- Dersom ett av vilkårene er oppfylt, om nødvendig, pålegge permanent opphør av driften.

- Krav om samråd mellom myndighetene i oppfølgingen.

Oppdaterte, standardiserte krav

Mer miljødokumentasjon - bedre kunnskapsgrunnlag (søknad og drift)

Tiltaksplikt ved uakseptabel miljøtilstand

Tettere oppfølging av driften

Miljø-
direktoratet

Hydrografimålinger § 40d

- Hvis C-undersøkelse eller andre forhold tilsier at utslippet kan bidra til O₂-mangel i dypvann skal det gjøres hydrografimålinger i risikoområdene etter plan i samsvar med klassifiseringsveilederen
- Innestengte områder/ terskelfjorder/ områder med høy produksjonsintensitet
- (vedtak om tiltak for å bedre miljøtilstand § 67 femte ledd)

Makroalger - § 40e andre ledd

- Hvis utslipp fra anlegget alene eller sammen med andre, kan bidra til at tilstanden for fastsittende alger forringes i strid med miljømål for vannforekomsten kan statsforvalteren pålegge overvåking, herunder deltakelse i fellesovervåkingsprogram.
- Synliggjøring av påleggsmulighet i forurensningsloven § 51

Tiltak ved uakseptabel miljøtilstand for øvrig § 40h

- Krav om tiltaksplan og tiltak hvis;
- Utslipp miljøfarlige stoffer (§ 40c) viser grunn til å tro vannforekomst ikke når miljømål
- utslipp miljøfarlige stoffer (§ 40c) bidrar til at gravene bunndyr ikke kan eksistere i anleggssone eller resipienten for øvrig
- Befaring strandsoner (§ 40e) viser synlig påvirkning av forurensning fra anlegget

Tiltak § 67 femte ledd

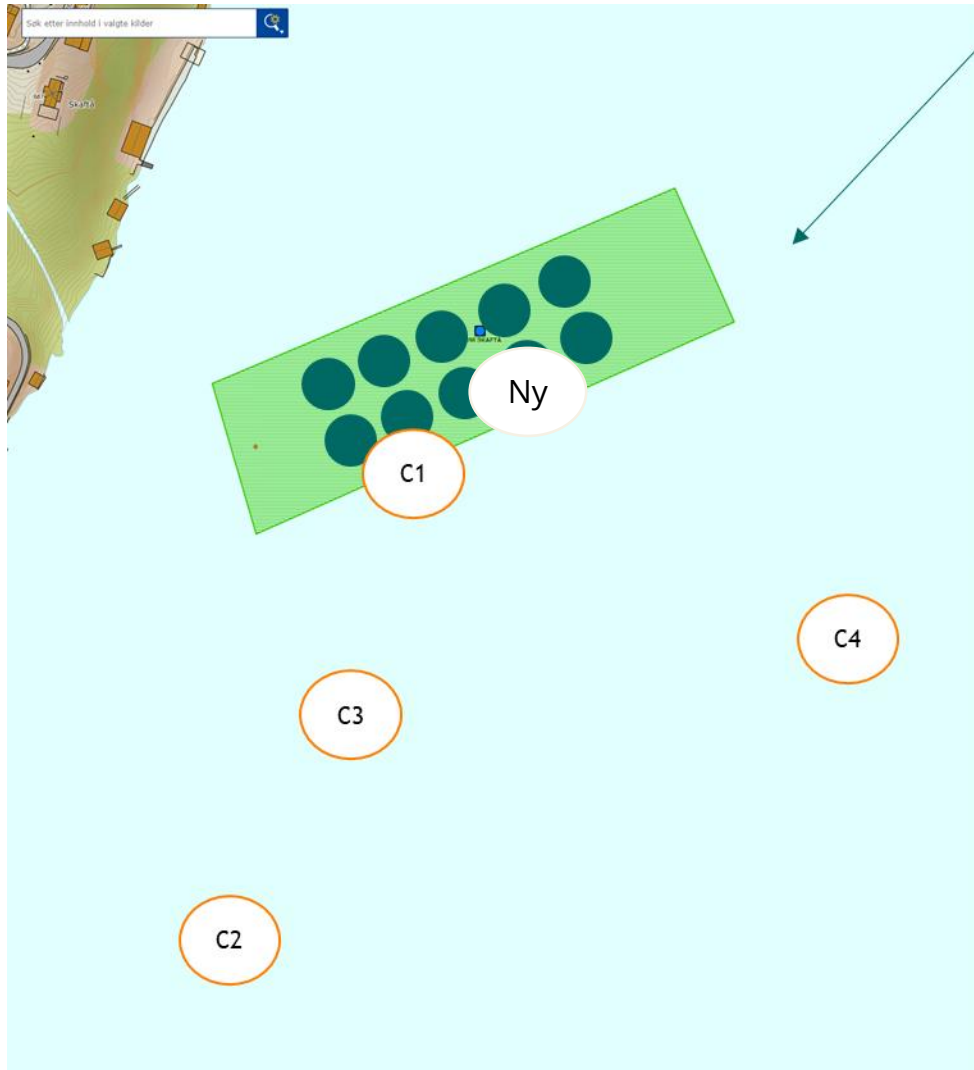
SF kan pålegge tiltak for å bedre miljøtilstanden:

1. Hvis det er grunn til å tro at *vannforekomsten* ikke vil nå miljømål og utslipp fra akvakulturanlegget bidrar til dette
2. Hvis det er grunn til å tro at *resipientens tålegrense* vil overskrides
3. Hvis det er grunn til å tro at det vil oppstå skade på arter/ bestander/ naturtyper som er truet/viktige
4. Hvis ett av vilkårene for omgjøring i [forurensningsloven § 18 første ledd nr. 1](#) til [3](#) er oppfylt
5. Hvis det foreligger grov/gjentatt overtredelse av bestemmelser nevnt i § 67 fjerde ledd.

Hvis ett av pkt. 1-5 over er oppfylt, kan SF, om nødvendig, pålegge permanent opphør av driften. Vedtak om brakklegging, reduksjon i maksimal tillatt biomasse eller permanent opphør av driften kan bare fattes etter samråd med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet.

Søknad – forundersøkelse (0-prøve)

NS9410:2016

- Partikkelanalyse bunnsubstrat
- Strøm
- pH, eH og sensoriske parametre
- Bunndyrsanalyse

Nye undersøkelser

- Miljøfarlige stoffer i sediment på min. 2 stasjoner for
- Prioriterte stoffer (Cd, Hg, HCB, PBDE)
- EU-utvalgt stoff (DDT)
- Vannregionspesifikt stoff (Cu, Zn, PCB7, diflu- og teflubenzuron)

- Hydrografimåling i dypområder med risiko for oksygensvikt (dypeste stasjon + utenfor overgangssone i dypområder)